

NÁLEZ
ÚSTAVNÉHO SÚDU
SVÄTEJ RÍŠE RÍMSKEJ – ARAUSKÉHO CISÁRSTVA

V MENE CISÁRA

Ústavný súd Svätej ríše rímskej - Arauského cisárstva (ďalej len „SRR-AC“) v pléne zloženom z predsedníčky Lucie von Rohalburgovej, podpredsedu Stanislaviusa de Fořt von Kranjského a sudov Ivany Kudelburgovej von Jurčišínburgovej, Petra von Re a sudcu spravodajcu Iakobusa von Tulejburga, vo veci navrhovateľa skupiny najmenej 1/3 poslancov a ríšskych kniežat Ríšskeho snemu, proti odporcovi Milanovi Luxemburskému, cisárskemu regentovi, faraónovi egyptskému a kráľovi pruskému, et cetera..., v konaní o výklade čl. 46 písm. e) a čl. 52 ods. 1 až 4 a ods. 6 a 8 Ústavy SRR-AC (ďalej len „ústava“), proti rozhodnutiu cisárskeho regenta o rozpustení Ludového zhromaždenia a vypísaní nových volieb do Ríšskeho snemu po uplynutí 10 dňovej lehoty od neschválenia zákona, s ktorým ríšska vláda *ex legis* spojila hlasovanie o dôvere, v súlade s čl. 61 Ústavy SRR-AC a v zmysle Nariadenia cisára č. 18/2003 o Ústavnom súde a konaní pred ním vydáva tento

n á l e z :

Ústavný súd SRR-AC vydáva záväzný výklad čl. 46 písm. e) a čl. 52 ods. 1 až 4 a ods. 6 a 8 ústavy:

Ak sa Ríšsky snem podľa čl. 52 ods. 6 ústavy neuznesie do 10 dní o vládnom návrhu zákona, s ktorým ríšska vláda fakultatívne alebo *ex legis* spojila vyslovenie dôvery, a:

- a) ak zároveň v rámci tejto 10-dňovej lehoty Ríšsky snem o návrhu hlasoval s výsledkom o zamietnutí dôvery ríšskej vláde,
- b) ak zároveň cisársky regent, v zastúpení neprítomného cisára, obligatórne ríšsku vládu odvolal podľa čl. 52 ods. 6 ústavy a poveril ju podľa čl. 52 ods. 8 ústavy výkonom funkcie až do vymenovania novej ríšskej vlády,
- c) a ak zároveň cisársky regent nebol objektívne schopný vymenovať novú ríšsku vládu ústavne spôsobilú predložiť nové programové vyhlásenie podľa čl. 52 ods. 1 ústavy, a to z dôvodu absencie politickej dohody vedúcej k vzniku väčšinovej alebo aspoň funkčnej menšinovej ríšskej vlády,

potom Ríšsky snem ďalej nemôže konať, teda hlasovať o vyslovení dôvery alebo nedôvery ríšskej vláde, ktorá je odvolaná a poverená výkonom funkcie podľa čl. 52 ods. 8 ústavy,

a zároveň

cisár, alebo v jeho zastúpení cisársky regent, je po uplynutí uvedenej 10-dňovej lehoty ústavne oprávnený konať podľa čl. 46 písm. e) ústavy a môže rozhodnúť o rozpustení Ludového zhromaždenia a do 14 dní vyhlásiť nové voľby do Ríšskeho snemu.

Odôvodnenie

I.

Skupina najmenej 1/3 poslancov Ludového zhromaždenia a ríšskych kniežat Kolégia ríšskych kniežat Ríšskeho snemu (ďalej len „navrhovateľ“) podala návrh na Ústavný súd SRR-AC o výklad ústavy v súvislosti s rozhodnutím cisárskeho regenta Milana Luxemburského. Navrhovateľ namietal, že cisársky regent, konajúc v zastúpení neprítomného cisára (zahraničný študijný pobyt), avizoval zámer rozpustiť Ludové zhromaždenie a vyhlásiť nové voľby do Ríšskeho snemu, teda do dolnej komory – Ludového zhromaždenia a jednej tretiny volenej časti strednej komory – Kolégia ríšskych kniežat (Horná komora – Kolégium kurfirstov sa bežnými voľbami nemení.)

Ríšska vláda predložila Ríšskemu snemu návrh štátneho rozpočtu na nasledujúce rozpočtové obdobie, obsahujúci pôžičku vyššiu než 20 % z celkových príjmov štátneho rozpočtu bez započítania pôžičiek v schvaľovanom rozpočtovom období. Takýto návrh zákona o rozpočte je *ex legis* spojený s hlasovaním o dôvere vláde podľa čl. 52 ods. 4 ústavy.

Ríšsky snem hneď na druhý deň návrh zákona neschválil, čím zároveň neschválil, resp. zamietol aj návrh na vyslovenie dôvery ríšskej vláde.

Cisársky regent, zastupujúci cisára, vykonal ústavnú povinnosť (bez možnosti voľby, teda obligatórne) a ríšsku vládu odvolal (čl. 52 ods. 6 ústavy), a poveril ju dočasným výkonom funkcie (čl. 52 ods. 8 ústavy). Takáto vláda sa môže uznášať len s predbežným súhlasom cisára.

Následne cisársky regent, konajúc v rámci svojej ústavnej voľby (fakultatívne), novú ríšsku vládu nevymenoval, pričom uviedol, že za súčasného zloženia Ríšskeho snemu neexistuje realistická možnosť zostavenia novej vlády so zabezpečenou dôverou parlamentu.

Vzhľadom na to cisársky regent oznámil zámer vyčakať uplynutie 10-dňovej lehoty, po ktorej bude oprávnený podľa čl. 46 písm. e) ústavy rozpustiť Ríšsky snem (resp. jeho dolnú komoru a jednu tretinu volenej časti strednej komory) a vyhlásiť nové voľby.

Cisársky regent zároveň prehlásil, že pripúšťa možnosť, že vymenuje novú ríšsku vládu, ak Ríšsky snem v aktuálnom zložení ratifikuje Dodatok č. 3 k Zmluve o medzinárodnej organizácii – Aliancia európskych monarchií, ktorá sa má transformovať na obranný pakt, v súvislosti s bezpečnostným rizikom, ktoré pre ríšu predstavuje Rusko pod vedením diktátora Vladimíra Putina, a stratou bezpečnostných záruk zo strany Spojených štátov amerických pod vedením autokrata Donalda Trumpa. Na schválenie dodatku je však potrebné prijať ústavný zákon podľa čl. 41 ústavy, na ktorý je potrebný súhlas 2/3 v každej komore Ríšskeho snemu, alebo 2/3 spoločného zasadania komôr, a zároveň súhlas Generálnych stavov.

Cisársky regent vyjadril názor, že súčasný Ríšsky snem, v ktorom dominuje Komunistická strana Arauska, ktorá zložila vládu (s Chaotickým Postajkom – sociálnou demokraciou), má v programovom vyhlásení suverénnu zahraničnú politiku na všetky štyri svetové strany so zameraním na východ, a tiež výslovné zablokovanie transformácie Aliancie európskych monarchií na obranný pakt, je existenčným ohrozením pre cisárstvo. Okrem cisárstva, ktoré je jadrovou veľmocou, súčasťou Aliancie európskych monarchií je aj Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré je druhou demokratickou jadrovou veľmocou v Európe.

Navrhovateľ vytýka cisárskemu regentovi, že porušuje čl. 45 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Cisár ako hlava štátu, symbol jeho jednoty a trvalosti je arbitrom, ktorý bdie nad riadnym chodom inštitúcií...“.

Navrhovateľ sa domnieva, že odmietnutím vymenovať novú vládu a podmieňovaním jej vymenovania schválením medzinárodnej zmluvy cisársky regent neplní svoju ústavnú povinnosť zabezpečiť riadny chod inštitúcií.

II.

Podľa čl. 45 ods. 2 „Cisár ako hlava štátu, symbol jeho jednoty a trvalosti je arbitrom, ktorý bdie nad riadnym chodom inštitúcií, ako najvyšší predstaviteľ zastupuje Svätú ríšu rímsku - Arauské cisárstvo v medzinárodných vzťahoch a svoj úrad vykonáva podľa svojho svedomia a presvedčenia.“.

Podľa čl. 46 písm. e) ústavy, cisár: „môže rozpustiť Ľudové zhromaždenie a do 14 dní vyhlásiť nové voľby do Ríšskeho snemu, ak Ríšsky snem v lehote 10 dní od vymenovania ríšskej vlády neschválil jej programové vyhlásenie, ak sa Ríšsky snem neuzniesol do 10 dní o vládnom návrhu zákona, s ktorým ríšska vláda spojila vyslovenie dôvery alebo ak Ríšsky snem nebol dlhšie ako 5 dní spôsobilý uznášať sa, hoci jeho zasadanie nebolo prerušené a hoci bol v tom čase opakovane zvolávaný na schôdzu. Toto právo cisár nemôže uplatniť počas posledných 4 mesiacov svojho volebného obdobia, počas vojny, vojnového stavu alebo výnimočného stavu. Cisár rozpustí Ľudové zhromaždenie v prípade, ak v ľudovom hlasovaní o odvolaní cisára nebol cisár odvolaný, ak sa Ríšsky snem uznesie na skrátení funkčného obdobia Ľudového zhromaždenia procedúrou podľa čl. 40 alebo ak rozpustenie Ľudového zhromaždenia vyplynie z výsledku referenda.“.

Podľa čl. 52 ods. 1 až 4 ústavy:

„(1) Konzula menuje a odvoláva cisár. Na jeho návrh cisár menuje prokonzulov a ďalších členov vlády. Každý novovymenovanej ríšskej vláde musí Ríšsky snem do 10 dní vysloviť dôveru schválením jej programového vyhlásenia. Ak sa tak nestane, cisár vymenuje novú vládu alebo rozpustí Ľudové zhromaždenie a vyhlási nové voľby do Ríšskeho snemu podľa čl. 46 písm. e).

(2) Ríšska vláda je za výkon svojej funkcie zodpovedná Ríšskemu snemu. Ríšsky snem jej môže kedykoľvek vysloviť nedôveru.

(3) Ríšska vláda môže kedykoľvek požiadať Ríšsky snem o vyslovenie dôvery. Môže tiež spojiť hlasovanie o prijatí zákona alebo hlasovanie v inej veci s hlasovaním o dôvere ríšskej vláde.

(4) Schvaľovanie zákona o štátnom rozpočte je vždy spojené s hlasovaním o dôvere ríšskej vláde, ak je jeho návrh doručený Ríšskemu snemu v čase rozpočtového provizória, alebo ak je v predložennom návrhu deficit štátneho rozpočtu vyšší ako 10 percent alebo pôžička vyššia ako 20 percent z celkových príjmov štátneho rozpočtu bez započítania pôžičiek v schvaľovanom rozpočtovom období.“.

Podľa čl. 52 ods. 6 ústavy: „Cisár odvolá ríšsku vládu, ak jej Ríšsky snem vysloví nedôveru, ak zamietne návrh na vyslovenie dôvery, ak v lehote 10 dní od vymenovania ríšskej vlády Ríšsky snem neschválil jej programové vyhlásenie alebo ak sa Ríšsky snem neuzniesol do 10 dní o vládnom návrhu zákona alebo uznesenia, s ktorého prijatím ríšska vláda spojila hlasovanie o vyslovení dôvery.“.

Podľa čl. 52 ods. 8 ústavy: „Ak cisár prijme demisiu ríšskej vlády, alebo ak ríšsku vládu odvolá, poverí ju výkonom funkcie až do vymenovania novej ríšskej vlády. Takáto vláda sa môže uznášať len s predbežným súhlasom cisára.“.

Podľa čl. 61 ústavy, „Ústavný súd podáva záväzný výklad ústavy a ústavných zákonov. Návrh na začatie konania o výklade môže podať každý podľa čl. 55 písm. a) až f) a h).“.

Podľa čl. 55 písm. c) ústavy, Ústavný súd začne konanie ak podá návrh „skupina aspoň 1/3 poslancov a ríšskych kniežat z ich celkového počtu,“.

Podľa § 13 cisárskeho dekrétu č. 18/2003 o Ústavnom súde a konaní pred ním:

„(1) Konanie o výklade ústavy a ústavných zákonov sa riadi čl. 61 ústavy.

(2) Rozhodnutie o výklade prijíma ÚS **nálezom**.“.

III.

Ústavný súd SRR-AC po posúdení dospel k záveru, že cisár (resp. cisársky regent) môže rozpustiť Ľudové zhromaždenie a vyhlásiť nové voľby do Ríšskeho snemu, avšak nie okamžite, ale až po uplynutí lehoty 10 dní, odkedy ríšska vláda predložila návrh zákona spojený s hlasovaním o dôvere, a Ríšsky snem návrh neschválil, a to navyše v situácii, kedy Ríšsky snem v tejto lehote o návrhu rokoval s výsledkom, kedy vyslovenie dôvery zamietol.

Ústavný súd vzal do úvahy, že v dôsledku tohto vývoja bola ríšska vláda obligatórne odvolaná a poverená výkonom funkcie podľa čl. 52 ods. 6 a 8 ústavy. Takáto poverená vláda sa môže uznávať iba s predbežným súhlasom cisára, no už nemôže byť predmetom hlasovania o dôvere alebo nedôvere (jej autorita sa dočasne odvádza od cisára, keďže nemá dôveru Ríšskeho snemu). To znamená, že Ríšsky snem v takejto situácii už nemôže ďalej konať vo vzťahu k vláde. Voči vláde môže konať cisár, ústavný systém však tento stav považuje za dočasný.

Podmienky na fakultatívne rozpustenie Ríšskeho snemu podľa čl. 46 písm. e) ústavy: cisár môže rozpustiť Ľudové zhromaždenie a vyhlásiť nové voľby, ak:

a) Ríšsky snem v lehote 10 dní od vymenovania novej vlády neschválil jej programové vyhlásenie.

b) Ríšsky snem sa do 10 dní neuznesie o vládnom návrhu zákona, s ktorým vláda spojila vyslovenie dôvery; v tomto prípade bolo spojenie o dôvere dané priamo ústavou (ex legis), keďže návrh rozpočtu obsahoval pôžičku vyššiu než 20 % z celkových príjmov štátneho rozpočtu bez započítania pôžičiek v schvaľovanom rozpočtovom období.

c) Ríšsky snem nebol viac ako 5 dní schopný uznávať sa, hoci jeho zasadanie nebolo prerušené a bol opakovane zvolávaný na schôdzu.

Ústavný súd SRR-AC konštatuje, že cisár (resp. cisársky regent) má v tejto situácii dve možnosti:

Prvou možnosťou je vymenovať novú vládu a čakať 10 dní na schválenie jej programového vyhlásenia. Ak ho Ríšsky snem neschválil, cisár môže využiť svoje právo na rozpustenie Ľudového zhromaždenia a vyhlásiť nové voľby do Ríšskeho snemu.

Druhou možnosťou je novú vládu nevymenovať a ponechať vo funkcii poverenú vládu. Ak zároveň uplynie lehota 10 dní od predloženia návrhu zákona o štátnom rozpočte (spojeného s hlasovaním o dôvere ex legis), podmienky na rozpustenie Ľudového zhromaždenia sú naplnené.

Ústavný súd SRR-AC, vychádzajúc z čl. 45 ústavy, konštatuje, že cisár ako arbiter, ktorý bdie nad riadnym chodom inštitúcií, by mal v prípade ústavnej krízy, ako je táto, postupovať tak, aby zabezpečil fungovanie ústavných orgánov a neohrozil stabilitu štátu. Jeho úloha nie je len pasívne reagovať na vzniknuté problémy, ale aktívne sa snažiť o nájdenie riešenia, ktoré by umožnilo obnoviť riadny chod inštitúcií, ako aj posilniť ústavnú kontinuitu. Aj keď má právomoc rozhodovať o rozpustení Ľudového zhromaždenia a vyhlásení nových volieb, mal by zohľadniť predovšetkým záujem o zachovanie funkčnosti štátu a dodržiavanie ústavného rámca, čím zabezpečí, že jeho rozhodnutia budú v súlade s jeho ústavnou rolou a s cieľom predchádzať ďalším ústavným krízam.

Na ustanovujúcej schôdzi Ríšskeho snemu síce bolo schválené programové vyhlásenie ríšskej vlády, vládnej koalícii sa však nepodarilo zvoliť koaličnú kandidátku za predsedníčku Ríšskeho snemu, zvolený bol opozičný kandidát, čo už na začiatku podkopalo dôveru medzi koaličnými partnermi. Následne, na druhej schôdzi Ríšskeho snemu, tento zamietol návrh štátneho rozpočtu spojený *ex legis* (kvôli vysokej pôžičke) s vyslovením dôvery ríšskej vláde.

Vymenovanie novej vlády musí vychádzať z toho, aby táto získala dôveru Ríšskeho snemu. Zloženie Ríšskeho snemu však podľa regenta neumožňuje vytvorenie inej koalície, keďže dominantná Komunistická strana Arauska je politicky izolovaná. Dôvera medzi jej jediným možným koaličným partnerom – Chaotický Postajok – sociálna demokracia, je narušená. Do úvahy prichádzalo tiež vymenovanie jednofarebnej vlády komunistickej strany, tá by však bola menšinová.

Ústavný súd teda prihliadol na fakt, že vymenovanie novej vlády je síce právom cisára (resp. regenta), no nemusí byť reálne vykonateľné, ak na to nie je politická vôľa alebo ak nie je k dispozícii ústavne spôsobilý kandidát na post konzula. V takom prípade nie je nevymenovanie novej vlády svojvôľou regenta, ale dôsledkom objektívnej politickej situácie, v ktorej nie je možné zostaviť vládu, ktorá by mala reálnu šancu získať dôveru Ríšskeho snemu.

Námietka navrhovateľa, podľa ktorej regent úmyselne dostal Ríšsky snem do situácie, v ktorej nemôže konať, sa preto nepreukázala ako ústavne relevantná. Ústavný rámec jasne stanovuje, že ak v lehote 10 dní nebola splnená podmienka vyslovenia dôvery vláde, cisár (resp. regent) disponuje právomocou rozpustiť Ríšsky snem. Skutočnosť, že ríšska vláda už raz stratila dôveru a Ríšsky snem nie je schopný prijať nové rozhodnutie o dôvere či nedôvere, a najmä, že nie je možné vymenovať takú vládu, ktorá by bola spôsobilá získať dôveru Ríšskeho snemu iba potvrdzuje, že patová situácia nie je dôsledkom rozhodnutia regenta, ale ústavne daným stavom.

To je kľúčový argument v prospech materiálneho výkladu ústavy, ktorý zdôrazňuje, že ústavné normy nemožno vykladať izolovane a formalisticky, ale vždy v kontexte ich účelu, ducha ústavy a zavedených ústavných zvyklostí.

Ústava nemôže predvídať každú možnú situáciu, a preto sa jej výklad musí opierať aj o nepísané pravidlá, demokratické princípy a základné ústavné hodnoty. V opačnom prípade by dochádzalo k situáciám, keď by niektorí aktéri síce formálne konali v súlade s ústavou, ale v skutočnosti by ju obchádzali alebo zneužívali.

Ústavný súd teda uzatvára, že ak cisársky regent uplynutie lehoty 10 dní od predloženia návrhu štátneho rozpočtu ex post vyhodnotí tak, že podmienky na rozpustenie ľudového zhromaždenia sú splnené – a zároveň nie je v politickej realite možné vymenovať novú vládu s reálnou šancou získať dôveru – jeho rozhodnutie rozpustiť Ríšsky snem je ústavne konformné.

IV.

Navrhovateľ tiež namieta, že cisársky regent svoje rozhodnutie podmieňuje nesúvisiacim schválením dodatku k medzinárodnej zmluve.

Navrhovateľ je názoru, že vyhlásenie regenta je výrazne politicky ladené a spája otázku medzinárodnej bezpečnosti s procesom formovania novej vlády.

V tejto situácii však ríšska vláda, ktorá bola odvolaná, už podľa navrhovateľa nemá možnosť predložiť nové programové vyhlásenie, a preto sa normálne podmienky formovania novej vlády odkladajú. Regent svojím rozhodnutím nevymenovať novú vládu túto medzeru ešte prehĺbuje. Navyše podmieňuje ďalšie ústavné kroky schválením dodatku k

medzinárodnej zmluve, ktorú považuje za životne dôležitú v danej bezpečnostnej situácii v Európe.

Regent argumentuje, že ak by Ríšsky snem tento dodatok neratifikoval, išlo by o prejav nedôvery v jeho schopnosť plniť legislatívne a štátoprávne funkcie, čo by odôvodňovalo rozpustenie parlamentu a vyhlásenie nových volieb.

Ústavný súd tiež berie do úvahy:

1. Nemožnosť zostaviť vládu – ústava síce zveruje cisárovi (resp. regentovi) právomoc vymenovať novú vládu, avšak túto povinnosť nemožno chápať absolútne. Ak nie je k dispozícii ústavne spôsobilý kandidát na post konzula alebo ak politická situácia neumožňuje zostavenie vlády so šancou na získanie dôvery, regent nemôže vymenovať vládu len formálne, bez reálnej možnosti jej funkčného pôsobenia. V takom prípade nevymenovanie novej vlády nie je svojvoľným konaním regenta, ale dôsledkom objektívnej politickej situácie.

2. Neštandardné prepojenie s medzinárodnou zmluvou – podmienka schválenia dodatku k medzinárodnej zmluve nie je explicitne stanovená ako kritérium pre dôveru vláde či rozpustenie parlamentu. Ustanovenia ústavy hovoria o programovom vyhlásení vlády alebo o vládnom návrhu zákona, nie o medzinárodných zmluvách, ktorej schvaľovanie vláda nespojila s vyslovením dôvery. Preto vznikol spor o to, či je ústavne prípustné viazať legitimitu vlády alebo existenciu Ríšskeho snemu na schválenie dodatku k medzinárodnej zmluve.

3. Povinnosť cisára (regenta) dbať o riadny chod ústavných orgánov – ústavný poriadok predpokladá, že pred rozpustením parlamentu by cisár (regent) mal využiť všetky dostupné možnosti na menovanie novej vlády. Snaha o menovanie novej vlády musí predchádzať rozhodnutiu o rozpustení parlamentu. To znamená, že Ríšsky snem nemôže byť rozpustený len preto, že sa to cisárskemu regentovi politicky hodí – musí preukázať, že vládu skutočne nemožno zostaviť.

V konečnom dôsledku cisársky regent svoj postup opiera o jasne stanovenú 10-dňovú lehotu, ktorá je právne zakotvená, a zároveň využíva politickú argumentáciu týkajúcu sa nemožnosti vymenovať stabilnú vládu, ktorú dopĺňa o schválenie medzinárodnej zmluvy, ktorú považuje za kľúčovú pre národné záujmy. Týmto spojením sa snaží dosiahnuť, aby Ríšsky snem preukázal svoju schopnosť a ochotu konať v záujme štátu, a ak nie, ospravedlniť zásah do mandátu parlamentu.

Z právneho hľadiska – **ak sa podmienka 10-dňovej lehoty splní, má cisársky regent podľa ustanovení právo konať, teda rozpustiť ľudové zhromaždenie (dolnú komoru) a vyhlásiť nové voľby do Ríšskeho snemu (do jeho dolnej komory a jednej tretiny volenej časti strednej komory); na tento stav nemá vplyv skutočnosť, že svojim rozhodnutím nevymenoval novú ríšsku vládu, ktorej by mohol Ríšsky snem vysloviť dôveru a pokračovať vo svojom mandáte, pokiaľ vyčerpal všetky možnosti na zostavenie novej vlády,** ani využitie politických argumentov o medzinárodnej zmluve, ktorú považuje za kľúčovú pre národné (ríšske) záujmy.

V.

Ústavný súd SRR preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti nálezu, a svoje rozhodnutie odôvodňujúc nasledovne:

1. Právny aspekt 10-dňovej lehoty: ustanovenie čl. 46 písm. e) ústavy jasne vyžaduje, aby v lehote 10 dní od predloženia návrhu zákona spojeného s vyslovením dôvery ríšskej vláde, bol tento schválený. Aktívne zamietnutie návrhu na vyslovenie dôvery, odvolanie vlády a nemožnosť opakovaného pokusu o vyslovenie dôvery (poverenej) vláde znamená porušenie ústavného rámca pre funkčné zabezpečenie moci exekutívy v rámci Ríšskeho snemu.

2. Dôsledky odvolania vlády: keďže odvolaná vláda stratila oprávnenie podať nové programové vyhlásenie, nástup novovymenovanej vlády je nevyhnutný pre pokračovanie funkčného riadenia štátu. Nevymenovanie novej vlády zároveň vedie k nevyhnutnému uplynutiu lehoty 10 dní, čo v ústavnom poriadku otvára možnosť ďalších ústavných opatrení, ako je rozpustenie ľudového zhromaždenia a vypísanie nových volieb do Ríšskeho snemu.

3. Vykonaťnosť vymenovania ríšskej vlády spôsobilej získať dôveru Ríšskeho snemu: vymenovanie novej vlády je síce právom cisára (resp. regenta), no nemusí byť reálne vykonateľné, ak na to nie je politická vôľa alebo ak nie je k dispozícii ústavne spôsobilý kandidát na post konzula. V takom prípade nie je nevymenovanie novej vlády svojvôľou cisárskeho regenta, ale dôsledkom objektívnej politickej situácie, v ktorej nie je možné zostaviť vládu, ktorá by mala reálnu šancu získať dôveru Ríšskeho snemu.

Zároveň Ústavný súd SRR-AC zoberal do úvahy, že Ríšsky snem nemôže byť rozpustený len preto, že sa to regentovi hodí z hľadiska politického, ale iba v prípade, ak preukáže, že vládu skutočne nemožno zostaviť. Tento právny rámec vylučuje zneužitie ústavného mechanizmu na riešenie politických problémov, a to aj v prípade, ak existujú prekážky v zostavení novej vlády.

Ústavný súd SRR-AC sa zaoberal otázkou, či v konkrétnej situácii cisár (alebo cisársky regent) koná v súlade s duchom ústavy a s nepísanými ústavnými zvyklosťami, alebo či využil formálnu medzeru v texte na presadenie svojich politických cieľov. Z ústavného hľadiska je dôležité, že:

1. Ústava predpokladá racionálne a zodpovedné správanie aktérov. Nemôže fungovať, ak by každý využíval svoje právomoci iba na strategické hry a blokovanie fungovania štátu.

2. Kompetencie musia byť vykonávané v dobrej viere. Aj keď má regent formálne právomoc nevymenovať vládu a rozpustiť Ríšsky snem, nesmie tak urobiť spôsobom, ktorý by popieral základný účel ústavného systému – zabezpečiť riadne fungovanie štátu.

3. Rozhodnutia musia byť odôvodnené objektívnymi kritériami, nie politickým kalkulom. Ak nemožno zostaviť vládu pre reálne politické rozpory, je to iná situácia, než keď regent jednoducho odmietne vymenovať vládu, aby dosiahol vlastné ciele.

Vzniknutý spor tak nie je len o formálnom dodržiavaní ústavy, ale aj o tom, či bol dodržaný princíp lojality k ústave (Verfassungstreue) a princíp rešpektovania ústavných zvyklostí.

//

Poučenie:

1. Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok (čl. 58 ústavy).
2. Rozhodnutia ústavného súdu sú záväzné pre všetky orgány verejnej moci, fyzické osoby alebo právnické osoby a pre každého, koho sa týkajú. Príslušné orgány verejnej moci sú povinné bez zbytočného odkladu zabezpečiť ich vykonanie (čl. 57 ústavy).

Pressburg, 31. marca A. D. 2025

JUDr. Ing. Lucia Rohalburgová, v. r.
predsedníčka pléna